

โครงการภาษาต่างประเทศในภาษาไทย : ภาษาเขมรในภาษาไทย

วิทยากร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุบล เทศทอง

10/6/2021

วิชาต่างประเทศในภาษาไทย สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

❖ ในบรรดาชนชาติต่างๆในแหลมอินโดจีน
ที่ได้ถ่ายทอดวัฒนธรรมให้แก่ชนชาติ
ไทยในสมัยโบราณ เขมรนับเป็นชนชาติ
ที่สำคัญที่สุด โดยเหตุที่ชนชาติไทยกับ
เขมรมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ทั้ง
ทางภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์เป็น
เวลานานตั้งแต่ไทยยกลงมาอยู่ใน
ดินแดนประเทศไทยจนถึงที่ไทยตั้งเป็น
ประเทศเอกราช

ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและกัมพูชา
-ประเทศไทยและกัมพูชาเป็นเพื่อนบ้านที่มี
อาณาเขตติดต่อกัน (อุบลราชธานี ศรีสะเกษ
สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระแก้ว จันทบุรีและตราด

อาณาจักรสุโขทัย

- ชนชาติขอมครองอำนาจเหนืออาณาจักรสุโขทัย
- พ่อขุนบางกลางหาว และพ่อขุนผาเมือง
- ไชยอลำพง
- พ่อขุนศรีอินทราทิตย์

- สุโขทัยตีนครหลวงหรือนครธมของเขมรเป็นครั้งแรกในสมัยพ่อขุนรามคำแหง เขมรเสียหายมาก
- อาณาจักรสุโขทัยแผ่อำนาจเข้ามาแทนที่เขมรในดินแดนลาว ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ตลอดจนถึงดินแดนลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา

สมัยอยุธยา

- พระเจ้าอู่ทองให้พระราเมศวรไปตีเขมร เขมรขึ้นกับไทยในฐานะประเทศราช
- สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ ๒ (เจ้าสามพระยา) ตีเขมรได้ ให้โอรสครองนครธม
- สมัยสมเด็จพระนเรศวรนำทัพไทยไปปราบเขมรอย่างราบคาบ
- เขมรมีการแย่งชิงอำนาจกัน บางกลุ่มพึ่งไทยบาง

กลุ่มพึ่งญวน

- ความสัมพันธ์ระหว่างไทยและเขมรในสมัยอยุธยา
ส่วนใหญ่เป็นเรื่องการทำสงคราม
- อยุธยายกกองทัพไปตีเขมรและได้เขมรเป็นเมืองขึ้น
หลายครั้ง
- ทุกครั้ง que ไปตีเขมรจะกวาดต้อนผู้คนและทรัพย์สิน
สมบัติมาอยุธยา
- คนที่มีความรู้เอาไว้ในราชสำนัก คนไม่มีความรู้
เอาไว้เป็นทหาร

สิ่งสำคัญที่เกิดจากผลการทำสงครามคือ
อยุธยาได้รับอิทธิพลของเขมรมาหลายประการทั้งการ
ปกครองแบบสมมุติเทพ พระราชพิธีต่างๆ
ขนบธรรมเนียมประเพณีซึ่งยังคงมีบทบาทและ
ความสำคัญในสังคมไทยมาจนทุกวันนี้

สมัยกรุงธนบุรี

- เลียมมราชู พระตะบองและโพธิสัตว์ เขมรตกเป็นเมืองขึ้นของไทยพระเจ้ากรุงธนบุรีขึ้นครองราชย์ให้เขมรส่งดอกไม้เงินดอกไม้ทองมาถวาย กษัตริย์เขมรไม่ยอมรับอำนาจของพระเจ้าตากสินจึงปฏิเสธที่จะส่งเครื่องราชบรรณาการ
- พระเจ้ากรุงธนบุรีจึงให้พระยาอภัยรณฤทธิ์(เจ้าพระยาจักรี)กับพระยาอนุชิตราชา(เจ้าพระยาสุรสีห์)ไปตีเขมรได้เลียม

สมัยรัตนโกสินทร์

- เขมรเป็นดินแดนที่ไทยกับญวนต่างแย่งชิงอำนาจ
เข้าไปดูแล เป็นรัฐกันชนระหว่างไทยกับญวน
- รัชกาลที่ ๑ นำนักองคค์เอง โอรสเขมรมาเลี้ยงเป็น
โอรสบุญธรรม ตอนอายุ ๑๐ ขวบ ปลุกฝังค่านิยม
ไทย พออายุ ๒๑ ให้กลับไปปกครองเขมร
- สมัยรัชกาลที่ ๒ - ๔ เขมรต้องส่งเครื่องราช
บรรณาการ ให้แก่ไทยและญวน เขมรตกเป็นอาณา
นิคมของฝรั่งเศสเป็นเวลา ๙๐ ปี

อิทธิพลของเขมรที่มีต่อไทย

ตั้งแต่อาณาจักรสุโขทัย – รัตนโกสินทร์

๑. ด้านการปกครอง ตั้งแต่สมัยอาณาจักรอยุธยา เป็นราชธานีไทยรับรูปแบบการปกครองของขอม มาใช้ โดยยกย่องกษัตริย์เป็นเทพเจ้าตามลัทธิ เทวราชาที่ขอมรับมาจากคติความเชื่อในศาสนา พราหมณ์-ฮินดู

๒. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี

ไทยรับความคิดที่ว่าพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
สมมติเทพ จึงมีพระราชพิธีต่างๆที่ได้แบบอย่างมา
จากขอมด้วย อาทิ พระราชพิธีบรมราชาภิเษก พระ
ราชพิธีถือน้ำพระพิพัฒน์สัตยา พระราชพิธีผนวชและ
ประเพณีการโกนจุก

๓. ด้านศิลปะ ไทยได้รับอิทธิพลทั้งด้านประติมากรรม
และสถาปัตยกรรม นำแบบอย่างปราสาทในเมืองนคร
ธมมาสร้างวัดและพระราชวัง

๔. ด้านภาษาและวรรณคดี

ภาษาเขมรเป็นภาษาที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อภาษาของชาติต่างๆในแถบเอเชียอาคเนย์รวมถึงภาษาไทยด้วย โดยคนไทยรับเอาทั้งตัวอักษรและภาษาเขมรมาใช้ทั้งคำสามัญ คำศัพท์ในวรรณคดีและราชาศัพท์ ส่วนวรรณคดีที่ได้รับอิทธิพลจากเขมรเช่น ลิลิตโองการแช่งน้ำและคำฉันท์ดุขฎฐิสังเวยกล่อมช้าง เป็นต้น

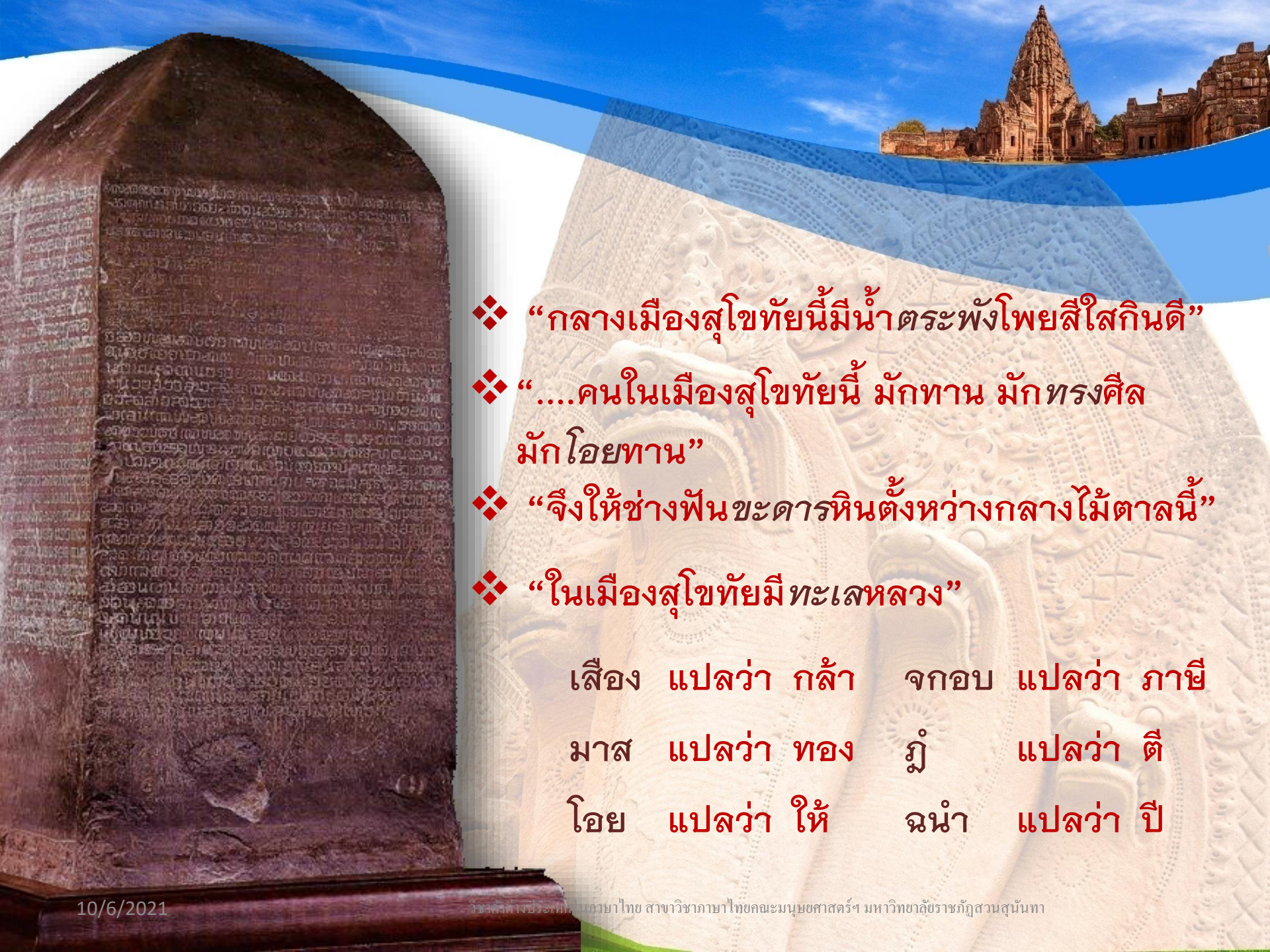

ภาษาเขมรเข้ามาอยู่ในภาษาไทย
ตั้งแต่เมื่อไรไม่อาจบอกได้ แต่
ความสัมพันธ์ระหว่างชนชาวเขมร
กับชาวไทยมีมาก่อนที่ไทยจะตั้ง
บ้านเมืองขึ้นเป็นอาณาจักรสุโขทัย

❖ ในศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงซึ่งเป็น
หลักฐานทางเอกสารเก่าที่สุดที่เขียน
เป็นอักษรไทยพบว่ามีคำเขมรปะปนอยู่
บ้างแล้ว เช่น

“เมื่อชั่วพ่อกู กูบ้ำเรอแก้พ่อกู
กูบ้ำเรอแก้แม่กู”

- ❖ “กลางเมืองสุโขทัยนี้มีน้ำตระพังโพยสี่ใสกินดี”
- ❖ “....คนในเมืองสุโขทัยนี้ มักทาน มักทรงศีล มักโอยทาน”
- ❖ “จึงให้ช่างพันชะดารหินตั้งหว่างกลางไม้ตาลนี้”
- ❖ “ในเมืองสุโขทัยมีทะเลหลวง”

เสียง แปลว่า กล้า จกอบ แปลว่า ภาษี
 มาส แปลว่า ทอง ภู แปลว่า ดี
 โอย แปลว่า ให้ ฉนำ แปลว่า ปี

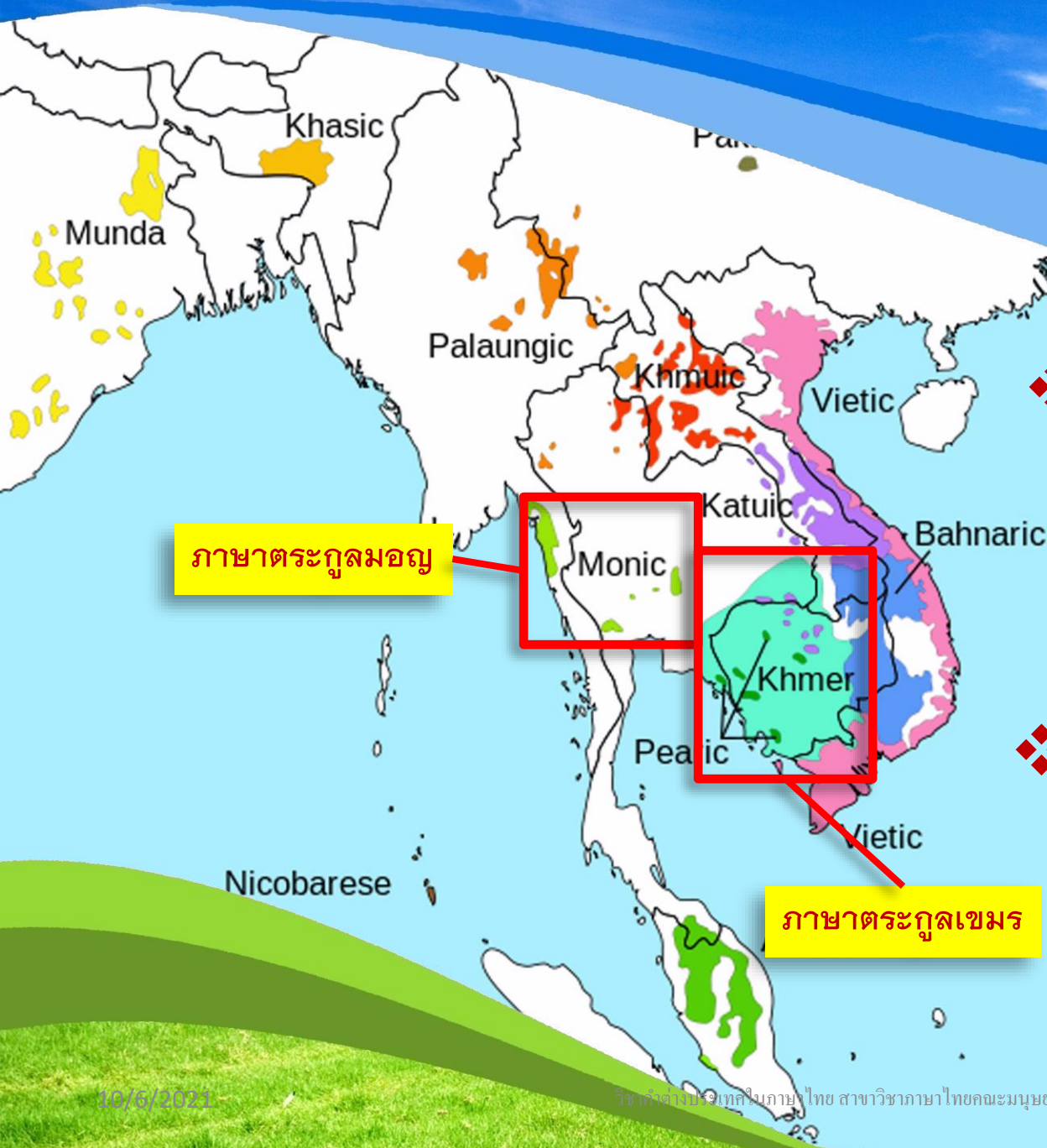
❖ ภาษาเขมรปรากฏในภาษาไทย
มากที่สุดคือในสมัยอยุธยา
ตอนต้น โดยเฉพาะในวรรณคดี
ไทยเช่น มหาชาติคำหลวง ลิลิต
พระลอ กำสรวลโคลงต้น สมุทร
โฆษคำฉันท์
นันทโศภนันทสูตรคำหลวง

❖ ในขณะที่ไทยรับภาษาและ
วัฒนธรรมเขมรนั้น เขมรก็รับ
วัฒนธรรมไทยเช่นเดียวกัน
โดยเฉพาะสมัยรัตนโกสินทร์ ไทย
เจริญรุ่งเรืองมีกำลังอำนาจสูงกว่า
เขมร เจ้านายเขมรมีเรื่อง
เดือดร้อนก็ได้เข้ามาพึ่งพระบรม
โพธิสมภารของพระมหากษัตริย์
ไทยและได้ศึกษาศิลปวัฒนธรรม
ไทยและยืมกลับไปเขมร

ลักษณะทั่วไป ของ ภาษาเขมร

ภาษาตระกูลมอญ

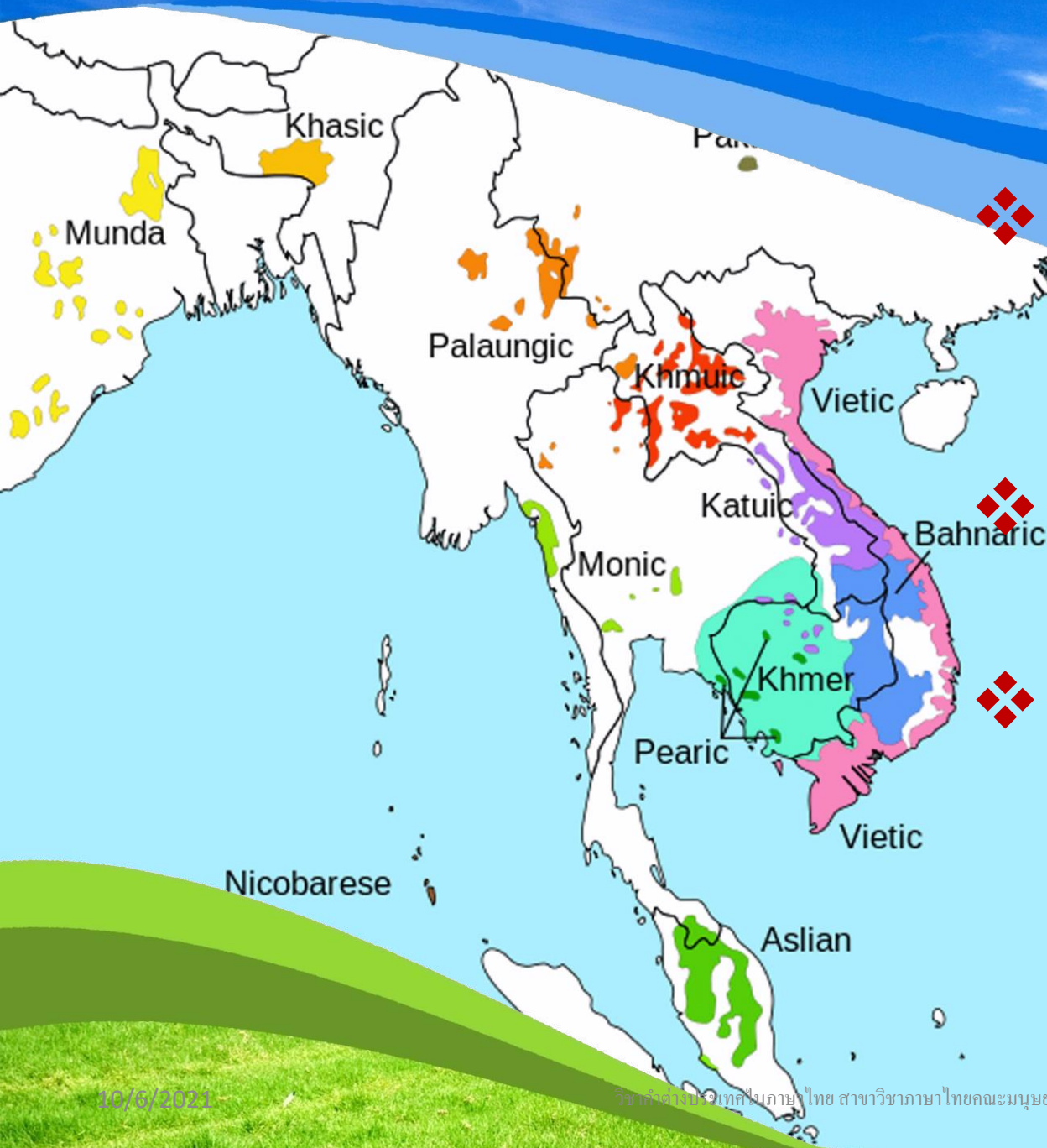
ภาษาตระกูลเขมร

ภาษาเขมร
จัดอยู่ในภาษาตระกูล
ออสโตรเอเชียติก
(Austroasiatics)

มีภาษามอญและ
ภาษาเขมรเป็นภาษา
ที่สำคัญ

- ❖ ภาษาเขมรเป็นภาษา
ที่พูดในประเทศ
กัมพูชา
- ❖ บางส่วนของประเทศ
เวียดนามตอนใต้
- ❖ จังหวัดในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ
ของไทย จังหวัด
จันทบุรีและตราด

PREFIX

BASE FORM

ลักษณะเด่นของภาษาเขมรที่สำคัญ

ประการหนึ่งคือ ภาษาเขมรมีวิธีการ
สร้างคำโดยการเติมหน่วยหน้าศัพท์

(Prefix) และเติมหน่วยกลางศัพท์

(Infix) ในหน่วยคำมูลฐาน ทำให้

หน่วยคำมูลฐานดังกล่าวซึ่งเป็นคำ

พยางค์เดี่ยวกลายเป็นคำสองพยางค์

ลักษณะการสร้างคำดังกล่าวนี้ ตำรา

ไวยากรณ์ไทยเรียกว่า “การแผลง

คำ”

บั้ง

อาจ

าน

INFIX

อวย

BASE FORM

❖ ภาษาไทยและภาษาเขมร

แม้ว่าจะเป็นภาษาคนละตระกูลกัน แต่เนื่องจากไทยและเขมรมีอาณาเขตติดต่อกัน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานทั้งในฐานะมิตรและศัตรูจึงทำให้มีคำยืมภาษาเขมรในภาษาไทยเป็นจำนวนมากขณะเดียวกันก็มีคำภาษาไทยจำนวนไม่น้อยที่ยืมไปใช้ในภาษาเขมร

❖ นอกจากนี้ยังปรากฏคำศัพท์ในภาษาไทย
และภาษาเขมรอีกเป็นจำนวนมากที่เหมือนกัน
เนื่องจากคำเหล่านั้นยืมมาจากแหล่งเดียวกัน
คือจากภาษาบาลีและสันสกฤต

其傳而未甚顯者尚

守一家之說未必能會通罔

之書濫疎或所收之字繁省失中或所引

Như
vũ đoàn Dandy
chiếc áo bà ba giữa
chạy loạn Như Quỳnh
đúng ra là vừa kể lại
hát câu chuyện thương
hai anh em côi cút "T
Tát Dấu" với người an
dấu da trần sạm nắng
nhận mọi nguy khốn
chèo thuyền vớt dẫu
bến tàu cạnh xưởng B
nuôi em, nhưng khi
được can dẫu thì em
Athènes, où l'industrie
plaideurs de la trempe
avait négligé ce détail, l
s'en occuper.
D'ailleurs il y avait
été impossible en fait ou
orceau, d'un absent ou
en prit en main l
présent

- ❖ ภาษาเขมรยังยืมคำมาจากภาษาจีน ภาษาเวียดนาม และภาษาฝรั่งเศส
- ❖ โดยเฉพาะภาษาฝรั่งเศส เขมรได้ยืมคำมาใช้เป็นจำนวนมากหลังจากที่เขมรถูกฝรั่งเศสปกครอง
- ❖ ภาษาฝรั่งเศสส่วนใหญ่ถูกยืมมาใช้ในภาษาพูดโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตเมืองหลวง

ระบบเสียง ภาษาเขมร

หน่วยเสียงพยัญชนะ(๑๓ เสียง)

หน่วยเสียงสระ

(๓๒ เสียง)

ทำนองเสียง

❖ อักษรเขมรเป็น
อักษรที่ดัดแปลงมา
จากอักษรปัลลวะ
ซึ่งเป็นอักษรที่ใช้อยู่
ในอินเดียฝ่ายใต้
สมัยราชวงศ์ปัลลวะ

จารึกพระเจ้าสิงหอรมัน พุทธศตวรรษที่ ๑๑ อักษรปัลลวะ

❖ ในราวพุทธศักราช ๑๑๐๐
 อักษรปัลลวะได้เผยแพร่เข้า
 มายังประเทศในแถบเอเชีย
 อากเนย์ และเป็นต้นแบบ
 ของตัวอักษรของชาติต่าง ๆ
 ในแถบเอเชีย เช่น ขอม
 มอญ พม่า ลาว และไทย

❖ **ตัวอักษรในภาษา
เขมรแบ่งออกเป็น
๒ ชนิด คือ**

❖ **อักษรมูล**

❖ **อักษรเชิง**

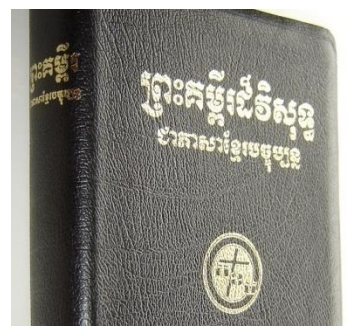
**ព្រះករុណាព្រះបាទសម្តេចព្រះបរមនាថ
នរោត្តម សីហមុនី
ព្រះមហាក្សត្រនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា**

**ជូន សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ម៉ួន រ៉ានី ហ៊ុនសែន
ប្រធានកាកបាទក្រហមកម្ពុជា**

សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត ជាទីរាប់អានដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់បំផុត
ខ្ញុំ បានទទួលរួចហើយនូវលិខិត ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែ មីនា ឆ្នាំ ២០១៤ របស់ សម្តេចកិត្តិព្រឹទ្ធបណ្ឌិត
ព្រឹត្តិការណ៍ដ៏មានសារៈសំខាន់ ចំនួន ០៣ ដែលកាកបាទក្រហមកម្ពុជា នឹងប្រារព្ធរៀបចំឡើងនៅក្នុងរាជធានីភ្នំពេញ
១- ការប្រារព្ធមីឡឺងថ្នាក់ជាតិ អបអររួបរួមទី១៥១ ទិវាពិភពលោកកាកបាទក្រហម
ក្រហម ក្រោមប្រធានបទ " ខ្ញុំ និង កាកបាទក្រហម- My Red Cross Story " នៅព្រឹកថ្ងៃ ព្រហស្បតិ៍
ទី ៨ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០១៤ ។

❖ อักษรมูล เรียกอีกอย่างว่า
อักษรขอมบรรจง อักษรมูลใช้เขียน
หนังสือธรรม เช่น พระไตรปิฎก พระ
คัมภีร์ หรือหนังสือเทศน์ และนิยมใช้
เขียนข้อความที่ต้องการเน้นเป็นพิเศษ
เช่น ชื่อสถานที่ ชื่องานพิธี นอกจากนี้ยัง
ใช้เขียนหัวเรื่อง หรือชื่อเรื่องในหนังสือ
หรือวารสารต่าง ๆ เป็นต้น

หน่วยเสียงพยัญชนะต้นควบ

ภาษาเขมรเป็นภาษาที่มีพยัญชนะต้นเป็น
พยัญชนะควบจำนวนมากถึง ๘๓ ชุด เช่น

สฺพ - สฺพาน	สฺน - สฺเนียด	สฺง - สฺงัด
ผฺก - ผฺกาย	ภฺน - ภฺนม	ถฺง - ไถง
ขฺจี้ - ขฺจี้	ตฺบ - ตฺบัล	กฺด - กฺदान
ขฺม - ขฺมจ	สฺอ - สฺอาท	ตฺน - ตฺนด

พยางค์และคำในภาษาเขมร

❖ คำในภาษาเขมรมีทั้งที่เป็นคำพยางค์เดี่ยว คำสองพยางค์ และคำหลายพยางค์

❖ คำสองพยางค์เกิดจากการสร้างคำ เช่น การประสมคำ การแผลงคำ การซ้อนคำ การซ้ำคำ

❖ คำหลายพยางค์ส่วนใหญ่ยืมมาจากภาษาบาลีสันสกฤตจะปรากฏในภาษาพูดระดับทางการ

หมวดคำในภาษาเขมร

คำนาม

คำสรรพนาม

คำกริยา

คำวิเศษณ์

คำบุพบท

คำสันธาน

คำจำนวนนับ

คำลักษณนาม

คำบอกกำหนด

คำบอกจำนวน

คำลงท้าย

คำแสดงความเป็นเจ้าของ

คำในภาษาเขมรมีลักษณะ
เช่นเดียวกับคำในภาษาตระกูลคำ
โดด คือไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำ
เพื่อแสดงความหมายหรือหน้าที่ของ
คำในประโยค
หมวดคำที่สำคัญในภาษาเขมร เช่น

การสร้างคำในภาษาเขมร

การแผลงคำ

การแผลงคำ เป็นวิธีการสร้างคำที่เด่นในภาษาเขมร เป็นการนำหน่วยคำไม่อิสระมาประกอบกับหน่วยคำอิสระ แล้วเกิดเป็นคำใหม่ที่ยังคงมีเค้าความหมายของหน่วยคำเดิม บางตำราเรียกการแผลงคำว่าการผสมคำ โดยทั่วไป หน่วยคำไม่อิสระในภาษาเขมร แบ่งได้เป็นหน่วยคำเติมหน้า (Prefix) และหน่วยคำเติมกลาง (Infix)

ตัวอย่างคำแผลง

เกิด
ควร
ลาญ
เมิล
เจริญ
เรียบ

กำเนิด
บังควร
ผลาญ
ประเมิน
จำเริญ
ระเบียบ

ตัวอย่างคำแผลง

บวช
เพ็ญ
เรียน
ติ
กัน
เทา

ผนวช
บำเพ็ญ
เปรียญ
ตำหนิ
ประกัน
บรรเทา

ประโยค

โครงสร้างประโยคพื้นฐานในภาษาเขมร ประกอบด้วย ประธาน กริยา และอาจมี กรรมด้วยก็ได้ และคำขยายจะปรากฏอยู่หลัง คำที่ถูกขยาย ตำแหน่งของคำในประโยคมีความสำคัญ ถ้าตำแหน่งของคำในประโยคเปลี่ยนไป ความหมายของประโยคก็เปลี่ยนไปด้วย เช่น

ชแก คำ ชมา

หมา กัด แมว

ลักษณะภาษาเขมร เปรียบเทียบกับภาษาไทย

❖ ลักษณะของภาษาเขมรที่เหมือนกับภาษาไทย

- คำส่วนใหญ่เป็นคำพยางค์เดียว

- ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเพื่อแสดงเพศ พจน์ การก

- คำขยายวางไว้หลังคำที่ถูกขยาย

- สร้างคำใหม่โดยการประสมคำ ซ้อนคำ และซ้ำคำ

- มีลักษณะนามใช้เหมือนกัน

- มีการเรียงคำในประโยคเหมือนกันคือ ประธาน + กริยา + กรรม (คำขยายวางไว้หลังคำที่ถูกขยาย)

- การเรียงคำในประโยคมีความสำคัญถ้าเรียงคำในประโยคผิด ความหมายเปลี่ยน

- ยืมคำภาษาบาลีสันสกฤตเข้ามาใช้ในภาษามาก

ภาษาเขมรและภาษาไทยเป็นภาษา ที่มีระดับภาษา

กู ฉั่น ตีฉั่น

อัญ ขญม นางขญม

กิน ทาน

รับประทาน

ฉั่น เสวย

งู้า พิส่า

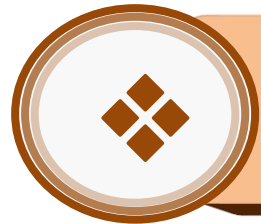
โททวลทาล

ฉั่น โส่วย

❖ ลักษณะที่แตกต่างกัน

ภาษาเขมรและภาษาไทยเป็นภาษาคนละตระกูล

ภาษาเขมรมีพยัญชนะครบกล้าถึง ๘๓ คู่ ภาษาไทยมี ๑๑ คู่

การสร้างคำในภาษาไทยส่วนใหญ่สร้างคำโดยการประสมคำ
ส่วนภาษาเขมรส่วนใหญ่สร้างคำโดยการแผลงคำ

ภาษาไทยเป็นภาษามีวรรณยุกต์ส่วนภาษาเขมรเป็นภาษา
ไม่มีวรรณยุกต์

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

ตรวจสอบคำ
ดังกล่าวว่ามีใช้ใน
ภาษาถิ่นหรือไม่ ถ้ามีใช้ใน
ภาษาถิ่นก็น่าจะเป็นคำไทยแต่ถ้าไม่มี
ใช้ในภาษาไทยทุกถิ่น
น่าจะเป็นคำยืม
ภาษาเขมร

เดิน (เต็ร) เป็นคำภาษาเขมร
เพราะภาษาถิ่นใช้ต่าง

โกน (โกร) เป็นภาษาเขมร
เพราะภาษาถิ่นใช้แถหรือแถก

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

เหิร ผกาย ตระกอง
ภาษาไทยใช้เฉพาะในวรรณคดีเท่านั้น
แต่ในภาษาเขมรใช้ทั่วไป

เขนย ดำเนิน
ภาษาไทยใช้เป็นคำราชาศัพท์
ภาษาเขมรใช้เป็นคำสามัญทั่วไป
แสดงว่าเป็นคำภาษาเขมร

สังเกตจากความ
แพร่หลายในการใช้
คำนั้นในภาษาไทย

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

สังเกตจากพยัญชนะตัวสะกด
คำไทย ตัวสะกดจะตรงตาม
มาตราตัวสะกดของไทย
คำที่ใช้ตัวสะกดอื่นมักเป็นคำ
ที่มาจากภาษาเขมร

จ

กาจ

ล

กั๊วล

ช

ผนวช

ศ

เลิศ

ญ

เพ็ญ

ร

ตระการ

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

สังเกตจากคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำ
พยัญชนะควบกล้ำของไทย
ตัวที่ ๒ ต้องเป็น ร ล ว เท่านั้น
ส่วนในภาษาเขมรมีพยัญชนะ
ควบกล้ำถึง ๘๓ คู่ ดังนั้นคำที่เป็นพยัญชนะควบ
กล้ำอย่างอื่นนอกจากนี้ น่าจะเป็น
คำที่ยืมมาจากภาษาเขมร

ผกา

ไถง

ทรวง

ขนง

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

สังเกตจากคำซ้อน
ที่มีใช้ในภาษาไทย
นอกจากนิยมนำคำไทยซ้อน
กับคำไทยแล้ว
ยังนิยมซ้อนกับภาษาอื่น
โดยเฉพาะภาษาเขมร
เพื่อให้เข้าใจความหมาย
ของคำที่ยืมมาจากภาษาอื่น

แสวงหา

ลำดับรับฟัง

ร้อยกรอง

หลักสังเกตคำยืมภาษาเขมร

บังเกิด

บังคม

บำเพ็ญ

บันดาล

เดิน-ดำเนิน

จ่าย-จำหน่าย

ขจัด-กำจัด

เกิด-กำเนิด

กราบ-กำราบ

ตรัส-ตำรัส

ตรี-ตำริ

เรียบ-ระเบียบ

สังเกตจากคำที่มีหลายพยางค์
โดยเฉพาะพยางค์แรก
เป็นคำว่า บัง บำ บัน
และสังเกตคำพยางค์เดียวและ
คำสองพยางค์ที่มีความหมาย
เหมือนกันหรือคล้ายกัน
น่าจะเป็นคำแผลงในภาษาเขมร

สังเกตคำที่พ้องกับภาษามอญ

- เขนย แปลว่า หมอน (ข. เขนีย ม. คูนีย)
โคก แปลว่า เนิน, ดอน (ข. โคก ม. โคก)
กรัก แปลว่า แก่นขนุน (ข. กราก ม. กรัก)
กาจ, ฉกาจ แปลว่า ร้าย (ข. กาจ ม. สุกาต)
จมูก แปลว่า จมูก (ข. จรมุะ ม. โมะะ)
กระแจะ แปลว่า เครื่องหอม (ข. กระแจะ ม. กระแจะ)
แสะ แปลว่า ม้า (ข. แสะ ม. แสะ)
ศก แปลว่า ผม (ข. ศก ม. ศก)

คำยืมภาษาเขมร ในภาษาไทย

การยืมภาษาเขมรที่เป็นคำเดี่ยว (ไม่สามารถแผลงได้)

คำเขมร	คำที่ไทยใช้	ความหมาย
กฏฺวาร์ / กุดา/	กระดาน	กระดาน
โกฏฺวอง / โกุดง/	กระดอง	ใบเรือ
ขุทม	กระท่อม	กระท่อม
ขุทฺธิ / คติฮ์/	กะทึ	กะทึ

คำเขมร	คำที่ไทยใช้	ความหมาย
กฺรูจ /โกฺรจ/	มะกรูด	มะกรูด
ขุฑิះ /คฺุฑิះ/	กะทิ	กะทิ
รํพິง /รํมปິง/	รำพิ้ง	รำพิ้ง, คะนึ่ง
เซ็ง /เจ็ง/	เซ็ง	เซ็ง

คำยืมภาษาเขมรที่เป็นคำแผลง

❖ ยืมแต่คำเต็ม

คำเขมร

คำที่ไทยใช้

คำเต็ม

คำแผลง

กรอง

รื้อย

ក្រូង

រ្វៃយ

កម្រូង

สิ่งทีรื้อย

/กรอง/

/กี้อมรอง/

เป็นพวง

โฉด

โง่

ឆ្លុះ

โง่

កណ្តុច

โง่, เซ่อ

/โฉด/

/กี้อญ-โฉด/

บ้าง

ปิด, กั้น

របាំង

เครื่องบัง,

บัง

ปิด, กั้น

/บัง/

/โร-บัง/

เครื่อง

กำบัง

❖ ยืมแต่คำเดิม

คำเขมร

คำที่ไทยใช้

คำเดิม

คำแผลง

เรียน

เรียน

เรียน

เรียน

บงเรียน

ทำให้เรียน

/เรียน/

/บ้องเรียน/

ทูล

ทูน

ทูล

ทูน

ทูลหล

จำนวนของ

/ตูล/

/ไตร-หล/

ที่ทูน

❖ ยืมคำที่แผลงแล้ว

คำเขมร

คำที่ไทยใช้

คำเดิม

คำแผลง

กังวล	ห่วงใย, มีใจพะวง อยู่
บ่าบัด	ทำให้หาย
ผจญ	ต่อสู้

ขุวล
/คฺวุอล/

กังวล

กงุวล
/ก้อง-วุอล/

ความกังวล
, ห่วงใย

บாத
/บัต/

หาย

บับาท
/บ้อม-บัต/

ทำให้หาย

จาญ
/จัญ/

แพ้

มุจาญ
/พจัญ/

ทำให้แพ้

❖ ยืมคำที่แผลงแล้ว

คำเขมร

คำที่ไทยใช้

คำเดิม

คำแผลง

กำเดา

เลือดที่ออก
ทางจมูก

เกฎา
/เกตุา/

ร้อน

กุ่มเฎา
/กุ่มม-เดา/

ทำให้ร้อน,
อุ่น

เสียด

หิวชนิดหนึ่ง

สิต
/เซ็ต/

หิว
(กริยา)

สนิต
/เซนิต-บัต/

หิว(นาม)

สนอง

ทำตามที่
ได้รับคำสั่ง

สง
/ซ็อง/

ใช้หนี้,
ตอบ

สนง
/ซุนง/

การตอบ

แทน

แทน

❖ ยืมทั้งคำเดิมและคำแผลง

คำที่ไทยใช้

คำเขมร

คำเดิม

คำแผลง

คำเดิม

คำแผลง

เกิด

เป็นขึ้น,
มีขึ้น

กำเนิด

การเกิด, เกิด

เกิด
/เกิด /

เกิด

กำเนิด
/ก้อม-เนิต/
การเกิด

หลัง

อำนาจที่
อาจบันดาล
ให้เป็นไปได้

กำลัง

สิ่งที่ทำให้เกิด
อำนาจ,
ความเข้มแข็ง

ขลัง
/คฺลัง/
มีกำลัง,
แข็งแรง

กําลัง,
แข็งแรง

กําลัง
/ก้อม-ลัง/
กำลัง

ฉัน

กิน(ใช้กับ
พระสงฆ์)

จังหัน

ข้าว,อาหาร

ฉาน
/ฉัน/
ฉัน

ฉัน

จงฺหาน์
/จ็อง-ฮัน/
จังหัน

❖ ยืมทั้งคำเต็มและคำแผลง

คำที่ไทยใช้

คำเขมร

คำเต็ม

คำแผลง

คำเต็ม

คำแผลง

ชุมนุม

มารวมกัน

ชุมนุม

กอง, หมู่, พวก

ชุน
/จุม/

เกิน, ล่วง

ชุน
/จุนุม/

การประชุม

เสร็จ

จบ, สิ้น

สำเร็จ

เสร็จ

เสร็จ
/ซุ้จ/

จบแล้ว
หมดธุระแล้ว

สมเด็จ
/ซ็อม-รัจ/

ทำให้เสร็จ

เพ็ญ

เต็ม

บำเพ็ญ

ทำให้เต็ม

เพญ
/ปีญ/

เต็ม

บำเพญ
/บ็อม-ปีญ/

บำเพญ, ปฏิบัติ

ลักษณะการเขียน
และ
การออกเสียง
คำยืมภาษาเขมร

10/6/2021

วิชาภาษาอังกฤษในภาษาไทย สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

❖ จ สะกด /-c/

ไทยออกเสียงเป็นแม่กด /-t/

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
กาจ	ร้ายมาก, ร้ายยิ่ง	กาจ /กาจ/	ดูร้าย
เส็จ	แล้ว, จบ	เส็จ /ซ็จ/	จบแล้ว, หมุด ดูระแล้ว

❖ ร สะกด เขมรไม่ออกเสียงตัวสะกด
ไทยออกเสียงเป็นแม่กน /-ก /

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
ควร	เหมาะ, ชอบ, ถูกต้อง	ควร /กัว/	เหมาะ เหมาะสม
จาร	เขียนด้วยเหล็กแหลม บนใบลาน	จาร /จา/	จารหนังสือ ด้วยเหล็กจาร
บังอร	นาง, เด็ก ๆ ที่กำลังน่ารัก	บงอร /บ็อง-ออ/	ทำให้ดีใจ, ล่อให้ดีใจ

❖ ล สะกด เขมรออกเสียง /-l/ /
 ไทยออกเสียงเป็นแม่กน /-n/

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
ดล	ถึง	ฏล /ด็ล/	ถึง, จด
กันดาล	กลาง	กณฎาล /ก็อน-ดัล /	กลาง
บันดาล	ทำให้เกิดมีขึ้นด้วยแรง อำนาจของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	บณฎาล /บ็อน-ดัล/	ทำให้เกิด

❖ คำควบกล้ำในภาษาเขมร
 พยัญชนะตัวที่ ๒ ไม่ใช่ ร ล ว
 ไทยออกเสียงแยกพยัญชนะ ๒ ตัวที่เรียงกันอยู่ด้วยสระ /อะ/

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
ขจี	/ขะ-จี/	ขุจี	/คุเจีย/
เฉพาอะ	/ฉะ-เพาอะ/	เฉพาอะ	/ชุปัวะฮ์/
ผกา	/ผะ-กา/	มุกา	/พุกา/
สดับ	/สะ-ดັบ/	สฎาบ	/สุดັบ/

- ❖ ถ้าพยัญชนะควบกล้ำในคำยืมสามารถออกเสียงเป็นอักษรนำในภาษาไทยก็จะออกเสียงเป็นอักษรนำ

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
ขนุน	/ขะ-หุนุน/	ขนุร	/คฺนล/
เขมา	/ขะ-เหมา/	เขมา	/เคฺมา/
ฉลอง	/ฉะ-หฺลอง/	ฉฺลง	/ชฺลอง/
โตนด	/ตะ-โหฺนด /	โตฺนต	/โตฺนต/
ถนน	/ถะ-หฺนน/	ถฺนล	/ทฺน็อล/
แสวง	/สะ-แหฺวง /	แสฺวง	/แซฺวง/

- ❖ คำที่ไทยยืมจากภาษาเขมร
ส่วนใหญ่ไม่ใช่เครื่องหมายวรรณยุกต์
ไทยออกเสียงวรรณยุกต์ตามอักขรวิธีไทย

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
แข	/แข/	แข	/แค/
เหนียน	/ฉะ-เหนียน/	เฉนร	/เชน/
สรง	/สง/	สร่ง	/ซ็ร็อง/
กวต	/กวต/	กวจ	/กวจ/

คำที่ไทยใช้		คำเขมร	
กังวล	/กััง-วน /	กงวล់	/ก็อง-ว็อล/
จำเรียง	/จัม-เรียง /	จ็เรียง	/จ็อม-เรียง/
ติ	/ติ/	ติะ	/เตะฮ์/
ชุม	/ชุม/	ชุ	/จุม/
ทบ	/ทบ/	ทប់	/ตูป/

ความหมายของคำยืมภาษาเขมร

๑. ความหมายคงเดิม
๒. ความหมายแคบเข้า
๓. ความหมายกว้างออก
๔. ความหมายย้ายที่

๑. ความหมายคงเดิม หมายถึงคำภาษาเขมรที่ยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทยมี ความหมายเหมือนกับที่ใช้ในภาษาเขมร

คำเขมร	คำที่ไทยใช้	ความหมาย
บัง / บัง /	บัง	กั้น , ปิดไว้ไม่ให้เห็น
แสวง / แซ้วง /	แสวง	เที่ยวหา , เสาะหา, ค้นหา
กุลาส์ / กุละฮ์ /	กัลด	เสียบ , ชัดไว้ให้อยู่ด้วยของแหลม
กำจาด / ก้อมจัด / รเบียง / โรเบียง/	กำจัด ระเบียง	ขับไล่ , ปราม , ทำให้สิ้นไป พื้นเรือนที่ต่อออกไปด้านข้าง แข่งขันเพื่อเลือกเฟ้นเอาดีโดยมี
ปรักวต / ปรกวต /	ประกวด	การตัดสิน

คำเขมร	คำที่ไทยใช้	ความหมาย
ปฺรกวต /ปรอกวต /	ประกวด	แข่งขัน
กัธฺร /กัธฺมโต /	กำธร	สั้น, ห้วนไหว, สะเทือน
กฺรจก /กฺรอจ็อก/	กระจก	แก้วที่ทำเป็นแผ่น
เพฺรง /เปฺรง /	เพฺรง	ก่อน ,เก่า แต่เพรงกาล

๒. ความหมายแคบเข้า หมายถึงคำที่เขียนนั้นมีความหมายน้อยกว่า ที่ใช้อยู่เดิมในภาษาเขมร

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
กรรแสง	ผ้าสไบ	กนุแสง / ก้อนแซง /	ผ้าเช็ดปาก , ผ้าเช็ดมือ , ผ้าขาวม้า
খনอง	หลัง (ราชาศัพท์)	ขนง / คนอง /	หลัง , ล้นเขา , เนินเขา
โขมด	ผีชนิดหนึ่ง	โขมจ / โคมจ /	ผี, ศพ
จังกูด	หางเสือเรือ	จงกูด / จ็องโกว์ด/ โอย/โอย /	หางเสือเรือ , พวงมาลัยรถ
อวย	ให้		ให้เงิน , ให้ไป, ให้ข่าว
ฉลอง	ทำบุญเอิกเกริก, ข้าม	ฉลง / ชลอง /	ข้าม, ข้ามฟาก , ลามอย่างแผล , ทำบุญ

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ผูก	ดอกไม้	ผูก/พูกา /	ดอกไม้ , ดอก , ระดู, ออกดอก , มีดอก
เม็ด	ดู (ใช้ในวรรณคดี)	เม็ด /เม็ด/	ดู, ดูแล , รักษา, พิจารณา
ลอบ	งาม	ลอบ/ลอบ/	สวย, งาม, ดี
สะเทิน	ครึ่งๆกลางๆก้ำกึ่ง	เส็ทึร/เซตอ/	ก้ำกึ่ง , ไม่เต็ม ไม่พอ , ไม่ครบ สองจิตสองใจ
แสนง	แสนง , เขาสัตว์	แสนง /แซนง/	คานหาม, เขาสัตว์ , เครื่องเป่า
ตะบัน	เครื่องตำหมาก	ตบาล/ตบัล/	ครก

๓. ความหมายกว้างออกหมายถึงคำที่ยืมนั้นมีความหมายกว้างกว่าที่ใช้อยู่เดิมในภาษาเขมร

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
เจริญ	เติบโต,งอกงาม, มากขึ้น	เจริญ / เจริญ /	มาก
ดำรง	ทรงไว้ , ชูไว้ , ทำให้ คงอยู่, ตรง, เทียง	ฎรง / ต้อมร็อง /	ทำให้ตรง , เล็งให้ตรง
เรียน	ศึกษาเพื่อให้เกิด ความรู้, บอกให้ เจ้านายทราบ	เรียน / เรียน /	เรียน , ฝึก, หัด

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
สำเนา	แนว , แถว , แถบ , ถิ่น	สำเนา/ลุม नीว/	ที่อยู่
กำจร	สนั่น , ห้วนไหว , สะเทือน	กำทร/ก้อม ตัวร์/	บันลือเสียงตีรัว
เพลลา	ตัก, ขา , ดุม	เกุลา/พุลีว/	ขา , ขาอ่อน ตัก

๔. ความหมายย้ายที่หมายถึงคำที่ยืมนั้นมีความหมาย
เปลี่ยนแปลงไปหรือยังมีเค้าความหมายเดิมในภาษาเขมร

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ขจี	งามสดใสใช้ในคำว่า เขียวขจี	ขุจี/เคุจีย/	ดิบ, อ่อน
บงอร	นาง, เด็กๆที่กำลัง น่ารัก	บงอร /บ็องออ/	ทำให้ดีใจ , ล่อให้ดี ใจ

คำที่ไทยใช้	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ชฌนาย	งาข้างพ้ง	ชฌนาย /คฌนาย /	เข็ญวหมู
จฌมบ	ผ็ผู้หญงที่ตยในป่า ลิ่งอยู่บริเวณที่ตย	จฌมบ /ชฌมบ /	หมอดำแย
ตระกอง	กอด, เก็ญวพ้ง	ตระกอง /ตระอกอง /	จ้บรวม, ช้อนช้้น, หอบ
ตแลง แกง	ที่ประหารน้กไทย	ตระแลงแกง /ตระอแลงแกง /	ลี้แยก

การใช้คำยืม ภาษาเขมร ในภาษาไทย

10/6/2021

ภาควิชาศิลปและภาษาในภาษาไทย สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

❖ ใช้เป็นคำสามัญ มีทุกหมวด

ธรรมชาติ

ทะเล พนม ผกา ขะ เพลิง ผกา โศก เกาะ ระลอก

พืช

ผกา ตะเคียน ตะแบก มะกรูด ขนุน กระจูด กระจาย

สัตว์

กระเบน กระแห กระเรียน จิ้งจอก มด กระจู้ ทราญ

อวัยวะ

คอ ขนอง กระเพาะ จมูก ขมอง ทรวง กรรเจียก

สิ่งของ

ตะบัน กระเชอ เสนียด สไบ ฉัตร กระจก เขนย

ปิ่นกษัตริ์

ชวด ฉลุ ขาล เกาะ มะโรง มะเส็ง มะเม็ย มะแม วอก

ชื่อสถานที่

ตำบล อำเภอ จังหวัด ฉะเชิงเทรา สทิงพระ ทะเลสาบ

คำประสม	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
สนับมือ	เครื่องสำหรับสวมมือ	ស្អាប់	สิ่งสำหรับรองรับ
เสมอตัว	ไม่ได้ไม่เสีย, ไม่ขาดทุน	เสมอ	เสมอกัน, เท่ากัน
ควาญช้าง	ผู้เลี้ยงและขับขี่ช้าง	ឃ្មោល	เลี้ยง
โคมไฟ	ตะเกียงหรือเครื่องตามไฟ	โคม	โคม
ละครลิง	การละเล่นจำพวกหนึ่ง	โลขน	ละคร

คำประสม	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
กรวดน้ำ	หลั่งน้ำ	ក្រវ័ស	กรวด
กระจกเงา	แผ่นกระจกฉาบปรอท	កញ្ចក់	กระจก
กระดานดำ	กระดานสำหรับใช้เขียน	កុដារ	กระดาน
ขนุนแห้ง	ขนุนชนิดหนึ่ง	ខ្នុរ	ขนุน
ละครลิง	การละเล่นจำพวกหนึ่ง	ល្ហែខ្នុរ	ละคร

คำประสม	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
เชิงเทียน	ฐานที่ตั้งของเทียน	เชิง	เท้า ตีน เชิง
ตักบาตร	เอาของใส่บาตรพระ	ฎาก់	วาง , ใส่ลง
ตะบันหมาก	เครื่องตำหมาก	ตบาส	ครก
เข้มกั๊ด	เครื่องประดับสำหรับกั๊ด เสื่อ	กุลาส	กั๊ดด้วยไม้กั๊ด

คำประสม	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ดีเสมอ	ยกขึ้นเทียบ	เสมิ	ที่เสมอกัน เท่ากัน
ข่าวลือ	ข่าวที่ยังไม่มีการยืนยัน	ภา	ได้ยิน ดัง
ข่าวเกรียบ	ของกินทำด้วยแป้ง	เกรียบ	ข่าวเกรียบ
บ่อเกิด	แหล่งที่เกิด	เกิด	เป็น ได้ เกิด

คำประสม	ความหมาย	คำเขมร	ความหมาย
ใบเสร็จ	เอกสาร หลักฐานการเงิน	เสร็จ	จบแล้ว หมดธุระ
วันเพ็ญ	วันที่พระจันทร์เต็มดวง	เพ็ญ	เต็ม
เสื้อเกราะ	เครื่องสวมป้องกันอาวุธ	เกราะ	เสื้อเกราะ
นาปรัง	การทำนาในฤดูแล้ง	ปรัง	ฤดูแล้ง
นายตรวจ	ผู้ตรวจตัวบนรถเมล์	ตรวจ	ตรวจ

กวตขัน	เขมรมีคำว่า กวจ แปลว่าผูก
ขลาดกลัว	เขมรมีคำว่า ขฺลาจ แปลว่ากลัว
ครบถ้วน	เขมรมีคำว่า ครบ แปลว่าถ้วน
โง่เขลา	เขมรมีคำว่า เขฺลสา แปลว่าโง่
ดำทอ	เขมรมีคำว่า ทธ แปลว่า ดำ ดี ตบ รบ ลู้
เด็ดขาด	เขมรมีคำว่า ฎัจ แปลว่าขาด แผลงเป็น ผฎัจ
พงไพร	เขมรมีคำว่า ไพธ แปลว่าป่า
ถนนหนทาง	เขมรมีคำว่า ถนล แปลว่าทาง
ล่องละเมียด	เขมรมีคำว่า เลิส แปลว่า เกิน, ล่อง แผลงเป็น เลมิส แปลว่าล่องเกิน ฝ่าฝืน

ผลัดเปลี่ยน	เขมรมีคำว่า ผลาส แปลว่า เปลี่ยน
ร้ายกาจ	เขมรมีคำว่า กาจ แปลว่า ร้าย ดุร้าย
เงียบสงัด	เขมรมีคำว่า สงาด แปลว่า เงียบ
กราบไหว้	เขมรมีคำว่า กราบ แปลงเป็น กักราบ
แกะสลัก	เขมรมีคำว่า สลาก แปลงเป็น จ้ลาก
ขจัดปิดเป่า	เขมรมีคำว่า ขจาด แปลงเป็น กัจาด
ค้าประกัน	เขมรมีคำว่า กาน แปลงเป็น ปรกาน
เจริญงอกงาม	เขมรมีคำว่า เจริญ แปลงเป็น จ้ริญ
ซื่อตรง	เขมรมีคำว่า ตรง แปลงเป็น ต้ง
ทำลายล้าง	เขมรมีคำว่า ชฺลาย แปลงเป็น ท้งลาย

ระเบียบเรียบร้อย

เขมรมีคำว่า **เรียบ** แปลงเป็นระเบียบ

ระลึกรู้ถึง

เขมรมีคำว่า **รลึก** แปลงว่าทำให้รู้ถึง

ผู้ประสงค์

เขมรมีคำว่า **ล่อง** แปลงว่าผู้ขนาดเล็ก

แสวงหา

เขมรมีคำว่า **แสวง** แปลงว่าหา

ดำรงคงอยู่

เขมรมีคำว่า **ตรง** แปลงเป็นถาวร

แบบฉบับ

เขมรมีคำว่า **จบบ** แปลงว่า กฎหมาย,
แบบฉบับ

ล้างผลาญ

เขมรมีคำว่า **ลาญ** แปลงเป็นผลาญ

แก้จัด

เขมรมีคำว่า **จาส** แปลงว่าแก้

ฉบับพลัน เขมรมีคำว่า ฉาบ แปลว่า เร็ว, พลัน
โฉดเขลา เขมรมีคำว่า โฉดและ เขลา แปลว่า โง่
ตำแหน่งแห่งที่ เขมรมีคำว่า ฎัณเฑง แปลว่า การ
งานที่เขาแต่ง
เพาะปลูก เขมรมีคำว่า เพุราะ แปลว่า ปลูก

ชื่อปีนักขัตตร

มาจากอุณกสตร แปลว่าตัวสัตว์

ชวด มาจาก ชูด ฉลุ มาจาก ฉลูด ขาล มาจาก ขาล

เถาะ มาจาก เถาะ มะโรง มาจาก โรง

มะเส็ง มาจาก มสาญฺ์ มะเมีย มาจาก มมี

มะแม มาจาก มแม

ระกา มาจาก รกา

จอ มาจาก จ

กุน มาจาก กูร

❖ คำยืมภาษาเขมรที่เป็นคำราชาศัพท์

- ❖ ประเทศไทยยืมรูปแบบการปกครองแบบ
เทวราชามาจากประเทศเขมร
- ❖ ยืมคำราชาศัพท์จากประเทศเขมรมาใช้เป็นราชาศัพท์
ของไทย
 - ❖ ยืมคำราชาศัพท์ของเขมรมาใช้เป็น
คำราชาศัพท์ของไทย
 - ❖ ยืมคำธรรมเนียมของเขมรมาทำเป็นคำราชาศัพท์
โดยเติมคำว่าพระหรือทรงพระนำหน้าคำนาม
เติมคำว่าทรงนำหน้าคำกริยา
นอกจากนั้นยังนำคำบาลี-สันสกฤตมาใช้เป็นคำ
ราชาศัพท์

❖ ยืมคำราชาศัพท์ของเขมรมาใช้เป็น
คำราชาศัพท์ของไทย

ตรัส	พูด	ถวาย	ให้, มอบให้
ทูล	บอกกล่าว	บรรทม	นอน
สรง	อาบน้ำ	เสด็จ	ไป
เสวย	กิน, เสพ	สรง	สรง

❖ ยืมคำราชาศัพท์ของเขมรมาใช้เป็น
คำราชาศัพท์ของไทย

ฉลอง(พระบาท) รองเท้า

กริ้ว

โกรธ,เคือง

ทอดพระเนตร

มองดู

บังคม

บังคม

ประชวร

ป่วย ,ไม่สบาย

ทรงพระศดับ ฟัง

ดำเนิน เดิน

ทรงทราบ ฐึ

ทรงพระเจริญ ั้วน

ทรงพระสำราญ สบาย ,ไม่เจ็บป่วย

สฎาบ /ชดับ /

ฎัณเริร /ดีอม-เนอ /

ชราบ /จเรียนบ /

เจริน /เจริน /

สราล /ช้อม-รล /

❖ ยืมคำธรรมดาของเขมรมาทำเป็นคำ

ราชาศัพท์โดยเติมคำว่าพระหรือทรงพระนำหน้าคำนาม

พระกมล ร่ม

กมล / กุลส /

พระตำหนัก ที่ประทับ

ภูมิก / ต้อมนัก /

พระเพลิง ไฟ

เพลิง / เพลิง /

พระสก ผม

สก / ซอก /

พระสกุ รก

พระเพล ตัก , ขา

พระทรง ออก

พระเขนย หมอน

พระบังคน

❖ วิธีการสร้างคำราชาศัพท์ด้วยการเติมคำว่า พระ ทรง ทรง
พระ นำหน้าคำธรรมดา การใช้คำบาลีสันสกฤตเป็นราชาศัพท์
ตลอดจนการรับคำราชาศัพท์เขมรบางคำมาเป็นราชาศัพท์ไทย
ด้วย ล้วนเป็นเครื่องยืนยันว่าไทยรับรูปแบบการใช้ราชาศัพท์มา
จากเขมร

❖ คำยืมภาษาเขมรมาใช้ในวรรณคดี

❖ วรรณคดีไทยนิยมแต่งด้วยคำประพันธ์ที่มี
ฉันทลักษณ์

- * กำหนดจำนวนคำในแต่ละวรรค
- * กำหนดสัมผัส
- * กำหนดเสียงเอก โท

ก็สามารถเลือกสรรคำจากภาษาต่างๆ ทั้งภาษา
บาลี สันสกฤต ภาษาเขมรและภาษาไทยหรือ
ภาษาอื่นๆมาใช้ ภาษาเขมรที่ปรากฏใน
วรรณคดีมีประมาณ ๔๐๐ คำ

❖ คำยืมภาษาเขมรมาใช้ในวรรณคดี

❖ ปรากรกฎการยืมคำภาษาเขมรมาใช้ในวรรณคดี สมัยอยุธยามากที่สุด

กุโงก-นกยูง

แสะ-ม้า

แมก-กิ้ง

ไผท-พื้่น, ท้อง

ฉนำ-ปี

ฉงาย-ไกล

เนา-อยู่

บาย-ข้าว

ผกา-ดอกไม้

ผกาย-ดาว

แข-พระจันทร์

ลออ-สวย, งาม

ช้างื่อ-ป่วย, เจ็บ

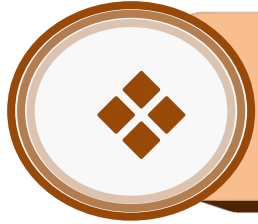
จังกูด-หางเสือเรือ

❖ คำยืมภาษาเขมรมาใช้ในวรรณคดี

❖ ตระพัง- บ่อ, แอ่งน้ำ	ตั้งวาย- ของถวาย
ขลา - เสื่อ	ดำรี - ช้าง
ธำ - ยา	ปรัก - เงิน
โผน - น่อง	เมิล - ดู
แสบก - ห้าง	สดำ - ขวา
กันเมียง- เด็ก	เดียง - รู้
เทา , เต้า - ไป	แมก- ฟ้า
ตระแบง - ผูกไว้	ตระกวน - ผักบู่
กรอ, ก้ารอ - ยากจน	ดล- ถึง

จิ้งกูดต่างตีนกวัก แก้วงน้ำ

ถนัดรมาตเต้นเต้า ไตฉนयर

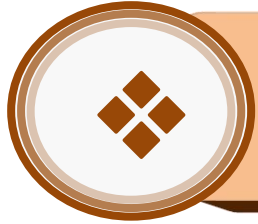
ลนหลงสองฟากฟุ้ง ผกาสลา

อร่อยรสทีกถนำ ปากบ้อน

ก็จำหน่ายจ่ายทรัพย์สินเป็นทาน

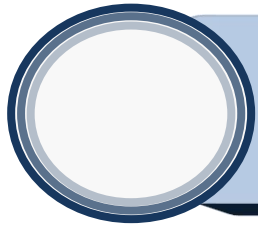
สิ่งสังวาสเขาคต ชื่อวงกฏกันดาลไพโร

เขี้ยวขจีเปนทิวทางกลางไพโร

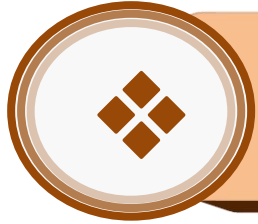

เจ้าก็เอามือเบิกเล็กใบบัว

ศรีสวัสดิวิชัย

เกริกกรุงไกรเกรียงยศ

ปางนั้ณอุษาสมรกำสรด

ระทตทรวงระลวงลาญ

เขนทองพรายจำหลัก

ปักแพนหางยุงยาบ

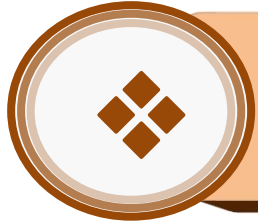

ตระบอกบววศรีไส

กลีบเกลี้ยง

ขามตระกองเอวเอี้ยว โอบอ้อมองค์เรียม

рымร่ำให้หาเจ้า ช่างาย

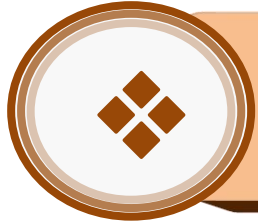
โตรละอองอบต่าง กลิ่นกล้า

กวางทรายประนงหา หวงเถื่อน

จ๊กบอกแก่บ้งอร ออกชื่อเมอณา

ภูมีเมิลแมกไม้ ใจหวน โหยแฮ

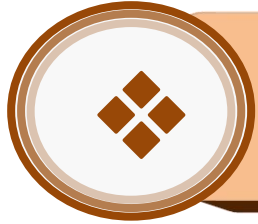
อุกคลูกพลุกเงยงัด คอคชเต็กแฮ

กองทัพตามกันเต้า เสียงสนั่นลั่นเท้า พ่างพื่น
ไพรพ้ง เพิกฤา

สำสารเสะระปะเตะเต๋น

กาลเมื่อจะโกลัรूंฟूंพระฮาม

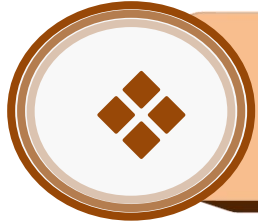
เราตักเต่งแห่งเหวเซรา

โฌมแม่รำพึงจบ จอมสวาสติ กูเออย

แก้ฝูงมนุษย์ผู้ก่อ รอ เข้ามาขอบมิขาด

นายจําแนกจํา นำ ทงงควยงสดำดาษมา

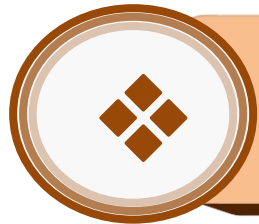
ช่างผู้แพดเพราะชะโมร

คือหมู่ช่างชำนาญ ชนชำนาญชาญชำนาญะ

ค้อนหอยบันเฮอร์ตีปีกปรนง

ก็เอาดอกไม้้นนใส่ประอบทอง

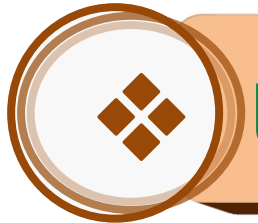
กอปรดำเนอร์ เมอลดูงาม

ล่ำสารแสะระแทะเต้น

ไผทของไทยทุกส่วน

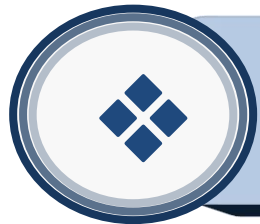

แหว่จាំเรียงเสียงกระชิบสั่งตั้งสัญญา

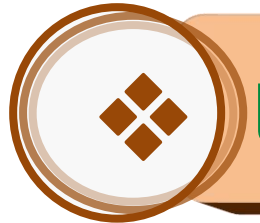

คิดถึงท้องนาบ้านเรือนที่เคยเหา

ไฟทของไทยทุกส่วน

แ่ววจำเรียงเสียงกระซิบสั่งตั้งสัญญา

คิดถึงท้องนาบ้านเรือนที่เคยเหา

ท่าทางเดินเห็นก็สบาย ความญคชกับนาย ประจำบ่ห่อนคลาไค

ชื่อสถานที่ที่สันนิษฐานว่ามีที่มาจากภาษาเขมร

ฉะเชิงเทรา มีชื่อในจารึกโบราณว่า ฉทิงเชรา สทิง

หมายถึง คลอง แม่น้ำเชรา มีความหมายว่า ลึก

สทิงพระ สทิง หมายถึง คลองพระ

ท่าฉลอม คำว่า ฉลอม ในภาษาเขมรมี ๒ ความหมาย

คือ แปลว่างานฉลอม และแปลว่าข้าม ท่าฉลอม

แปลว่าท่าข้าม

วังขนาย คำว่า ขนาย หมายถึง งาช้างพัง

เกาะพระฮาม คำว่าพระฮาม หมายถึง รุ่งอรุณ

พนมดงรัก พนม แปลว่า ภูเขา ดงรัก มาจากคำว่า

ดองแทรก แปลว่า ไม้คาน

วัดพนัญเชิง พระนาง แปลว่า นิ่ง ขัดสมาธิ เชิง แปลว่า

เท้า

ควนขนุน คัวนขนุน แปลว่า เนินขนุน

(บาง) เชือกหนัง จุหน่าย แปลว่า หม้อ

A photograph of an ancient Khmer temple complex, likely Angkor Wat, featuring a large, intricately carved stone sculpture of a multi-headed Naga (serpent) in the foreground. The temple structures are made of reddish-brown sandstone and are set against a bright blue sky with wispy white clouds. The foreground is a lush green lawn.

จบการนำเสนอ

10/6/2021

วิชาค้ต่างประภคในศวรรษใหม่ ศพค้ประภคองค้ภคค้
มนุษยศาสตร้จ้ มหาวค้ชาลยราชภค้ฏสถานค้ปนะทา

อ้างอิง

เอกสารประกอบการบรรยาย

โครงการภาษาต่างประเทศในภาษาไทย: เขมร ชวา มลายู

โดยวิทยากร ผ.ศ. ดร. อุบล เทศทอง อาจารย์ประจำคณะอักษรศาสตร์
มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์

วันที่ 18 พฤศจิกายน 2559 ณ ห้องนิทานกุดล คณะมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา